

Evaluace školy

Cíl kapitoly

Stručně popsat druhy kontrol ICT plánu, vysvětlit pojem evaluace a představit nástroje evaluace.

Základní pojmy

zjišťování

vyhodnocování

testování

evaluace

Druhy kontrol realizace ICT plánu

Plány jsou od toho, abychom podle nich řízeně postupovali k naplňování vytýčených cílů. Současně by však plán měl obsahovat i alternativní cesty realizace úkolů. Kdy však máme přestoupit na tyto alternativy? Jak poznáme, že původně zvolená cesta přestává být tou nejlepší? Jedině pravidelnou kontrolou realizace ICT plánu a to hned od začátku celého realizačního procesu.

Kontroly ICT plánu můžeme rozdělit na:

- **Formální** - zjišťujeme, jestli ICT plán
 - obsahuje všechny náležitosti předepsané pokyny,
 - má odpovídající formu,
 - má odpovídající (vhodný) design.
- **Procesní** - zjišťujeme, jestli
 - byla při tvorbě ICT plánu provedena analýza aktuálního stavu,
 - jestli jsou cílové požadavky v souladu se strategickým plánem školy,
 - jestli existuje harmonogram činností se zodpovědností konkrétních osob,
 - jestli existují alternativy realizace.
- **Věcná** - zjišťujeme, jestli
 - je ICT plán reálný (plní se),
 - je komplexní (zasahuje-li do všech požadovaných oblastí života školy),
 - přináší zkvalitnění práce žaka (učitele, managementu),
 - zjednodušuje (usnadňuje) práci

Důsledek:

Ve škole (ale nejen tam) je vhodné provádět všechny druhy kontrol. Formální kontrolou předejdeme zbytečným nepříjemnostem při aplikaci předpisů a nařízení.

Procesní kontrolou můžeme odhalit případné chyby v plánování, přičemž realizace může být bezchybná.

Věcnou kontrolou prověříme správnost použitých metod realizace ICT strategie.

Evaluace, formy a nástroje

Evaluace znamená zjišťování a vyhodnocování dat charakterizujících realizovaný proces a jeho výsledky.

Zjišťování znamená pozorování a sběr kontrolních dat.

Vyhodnocování znamená porovnávání, posuzování zjištěných údajů vzhledem ke zvoleným kritériím.

Hlavním cílem evaluace je zjištění aktuálního stavu vůči nějaké normě, standardu, všeobecně uznávaným pravidlům. Vlastní hodnocení by mělo poskytnout odpověď zejména na tři otázky:

1. Jak se daří organizaci plnit stanovené cíle?
2. V čem a jak moc dochází k odchýlkám?
3. Jaké je postavení organizace vůči podobným institucím?

K nalezení odpovědí můžeme použít hned několik nástrojů evaluace:

- pozorování
- hospitace
- rozhovor
- dotazník
- anketa
- rozbor dokumentace
- testování
- workshop

a řada dalších.

Důsledek:

Kriteria a četnost, natož pak závěry evaluace neovlivníme, ale měli bychom se z nich poučit (ať je hodnocení kladné nebo záporné). Evaluaci zpravidla provádí ČŠI, zřídka zřizovatel, výjimečně MŠMT, náhodně, ale občas dost důrazně rodiče.

Tématická inspekce ČŠI

Česká školní inspekce (ČŠI) provádí jak klasickou kontrolu (nejčastěji míry souladu použitých finančních prostředků s pravidly dotace), tak tématické inspekce. Popíšeme tématické inspekce se zaměřením na využívání ICT ve výuce, které byly realizovány v posledních dvou letech.

Cíl inspekce:

- provést sondu ve vybraných základních školách a zjistit, jak jsou ve výuce využívány prostředky informačních a komunikačních technologií (dále ICT).

- získat informace o stavu standardu ICT služeb

- shromáždit údaje, které by umožnily odpovědět alespoň na dvě otázky:

K čemu školy ICT využívají v rámci vyučování?

Jak často školy ICT využívají v rámci vyučování?

Rozsah a cílová skupina:

- základní a střední školy,
- 5., 7., 9. ročník,
- neinformatické předměty.

Metody:

- dotazníkové šetření - dotazníky pro učitele a žáky
- hospitace ve vyučovacích hodinách
- analýza dokumentace (ICT plán školy, rozvrh odborných učeben, hospitační záznamy ředitele nebo jeho zástupců, třídní knihy)
- rozhovory s řediteli škol, učiteli a s žáky
- přímé pozorování prostor, vybavení a činností spojených s ICT službami

Závěry:

Česká školní inspekce proto doporučuje (závěry z roku 2005):

- MŠMT a zřizovatelům podporovat školy ve vybavování novými prostředky ICT a ve zlepšování stávajícího vybavení
- MŠMT začleňovat do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávací kurzy a semináře zaměřené na ovládání prostředků ICT a jejich využívání ve výuce
- ředitelům škol umožňovat pedagogickým pracovníkům další vzdělávání v této oblasti, vyžadovat a kontrolovat využívání prostředků ICT ve výuce

Důsledek:

ČŠI je organizace, která má evaluaci v náplni své práce. Ať se vám zdají inspektoři jakýkoli, jejich hodnocení může škole jen pomoci. Je třeba se umět poučit jak z chyb, tak z úspěchů.

K zamyšlení

Úkol 1: Procesní kontroly tvorby ICT plánu

Úkol 2: Oblasti vnějšího hodnocení školy v oblasti ICT

Úkol 3: Nástroje vnějšího hodnocení školy v oblasti ICT

Souhrn:

Škola se bez vnější evaluace a porovnání s ostatními školami neobejde. Na základě jedné evaluace (inspekce) nelze poznat všechno, proto je třeba provádět ještě vnitřní autoevaluaci.